

ROLA MUZYKI I PIOSENEK W NAUCZANIU JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Celem mojego referatu jest przede wszystkim przypomnienie nauczycielom o wielorakich zaletach oraz możliwościach wykorzystania piosenek i muzyki w nauczaniu języka oraz podzielenie się refleksjami na temat przeczytanej książki poświęconej użyciu muzyki i piosenek na lekcjach języka angielskiego.

Zainteresowanie rolą piosenek i muzyki w procesie uczenia się i nauczania języka jest obecnie znacznie większe niż w przeszłości i duża część nauczycieli traktuje je jako wartościowy materiał dydaktyczny.

Aczkolwiek, duża część nauczycieli, wbrew głoszonej powszechnie pozytywnej roli piosenki i muzyki w procesie nauczania języka obcego, wciąż traktuje wprowadzanie materiału muzycznego na swoje zajęcia jako stratę czasu lub zło konieczne.

Piosenka spełnia cele dydaktyczne, które spełniają inne rodzaje tekstu, w formie pisemnej lub ustnej, posiadając przy tym niewątpliwy walor ułatwiania zapamiętywania materiału przez uczniów poprzez swą atrakcyjną formę.

W aspekcie nauczania języka użycie muzyki i piosenek posiada kilka zalet.

Po pierwsze, muzykę pamiętamy bardzo długo. Wyjaśnić to możemy tym, że muzyka wywołuje określony stan odprężenia, który sprzyja zapamiętywaniu. Albo tym, że piosenki często oddziałują na nasze emocje. Innym jeszcze wyjaśnieniem może być to, że pamiętamy za sprawą wielokrotnych powtórzeń tej samej frazy z taką samą motywacją. Cokolwiek by to było, muzyka „zostaje nam w głowie”.

Po drugie, muzyka i piosenki posiadają bardzo motywujące działanie sprzyjające nauce w szczególności dla dzieci i młodzieży. Muzyka popularna w jej wielu odmianach jest częścią młodzieżowej subkultury, w pozytywnym znaczeniu tego słowa, jest częścią życia młodzieży, ich rytuałów i odwołanie się do niej może przyczynić się do wybuchu wielkiej pozytywnej energii, tak bardzo pomocnej w nauce. Jest to, zatem silny czynnik motywacyjny w nauce języka.

Niewątpliwym walorem piosenki, w szczególności piosenki współczesnej, jako materiału dydaktycznego jest to, że jest oparta na autentycznym, naturalnym języku. Treść obejmująca popularne zwroty leksykalne, w tym także wyrażenia idiomatyczne i slangowe sprawia, że język piosenki jest żywy i prawdziwy.

Muzyka jest wszechobecna. Każdy z nas posiada muzyczne preferencje. Największą zaletą wykorzystywania materiałów muzycznych na lekcjach języka angielskiego jest to, że są one łatwo dostępne dla nauczyciela z jednej strony i niezmiernie motywujące większość uczniów z drugiej strony.

Lekcje z wykorzystaniem piosenek i muzyki są niezmiernie wartościowe za względu na to, że słuchanie muzyki i śpiewanie piosenek daje wiele radości, przez co zwiększa się motywacja uczniów do nauki, jednak używanie materiałów muzycznych na lekcjach języka angielskiego nie powinno ograniczać się jedynie do doświadczania pozytywnych emocji przez naszych podopiecznych. Muzyka i piosenki posiadają również wiele praktycznych zastosowań jako materiał dydaktyczny.

* Poniżej przedstawiam listę praktycznych zastosowań muzyki i piosenek na lekcjach języka angielskiego:

1. Słuchanie piosenek
2. Śpiewanie piosenek
3. Dyskutowanie o treści piosenek
4. Rozmawianie o muzyce
5. Rozmawianie o piosenkarzach, zespołach, wideoklipach
6. Używanie piosenek i muzyki do wprowadzenia określonej atmosfery w klasie lub zmiany nastroju (wprowadzenie pozytywnej energii lub zrelaksowania uczniów)
7. Używanie piosenek i muzyki jako inspiracji do wykonywania innych zadań
8. Używanie piosenek i muzyki jako tła podczas wykonywania innych ćwiczeń
9. Pisanie piosenek
10. Przeprowadzanie wywiadów
11. Wykonywanie wideoklipów
12. Pisanie artykułów i recenzji
13. Tworzenie ankiet i list przebojów
14. Analiza gramatyczna treści piosenki
15. Ćwiczenie słuchania ze zrozumieniem
16. Ćwiczenie wszystkich sprawności językowych
17. Pisanie artykułów, kwestionariuszy i listów do piosenkarzy
18. Tłumaczenie piosenek
19. Pisanie dialogów przy użyciu treści piosenek
20. Różne użycie wideoklipów (opis, dyskusja o treści, mówienie o emocjach)

21. Odgrywanie scenek w oparciu o treść piosenek
22. Dyktowanie treści piosenki
23. Używanie piosenek do rozmaitych ćwiczeń gramatyczno-leksykalnych (cloze, gap-fill, correction)
24. Ćwiczenie wymowy, intonacji i stresu
25. Ćwiczenie powtarzania w grupie
26. Przełamanie rutyny
27. Wprowadzenie i ćwiczenie nowego słownictwa
28. Nauczanie zagadnień kulturowych
29. Zabawa

Jak książka jest zorganizowana?

Składa się ona z 5 rozdziałów ze względu na treść i formę zawartych w niej ćwiczeń. W przypadku niektórych ćwiczeń podane są jedynie wskazówki jak wykonać określone zadania, natomiast niektóre oferują gotowy materiał do wykorzystania podczas zajęć. Wszystkie ćwiczenia posiadają opis obejmujący poziom zaawansowania języka, cele, czas trwania, sposób przygotowania, przebieg oraz czasami różne warianty przeprowadzenia danego ćwiczenia.

Teraz chciałbym zaprezentować kilka sposobów zastosowania muzyki i piosenek na lekcjach języka angielskiego.

1. UZUPEŁNIANIE (GAP – FILLING)

Uczniowie otrzymują kopie słów piosenki, tekst jest jednak niepełny. Zadaniem uczniów jest uzupełnić brakujące słowa lub wyrażenia. W tej wersji jest to ćwiczenie umiejętności rozumienia ze słuchu. Odmianą tego ćwiczenia jest podanie do wyboru dwóch lub więcej możliwości uzupełnienia tekstu.

2. REKONSTRUKCJA TEKSTU PIOSENKI

Opiera się ono na odtworzeniu przez uczniów całego tekstu (lub fragmentów) na podstawie kluczowych słów lub wyrażen, napisanych na tablicy. Rekonstrukcja tekstu jest dla uczniów ćwiczeniem dość trudnym, ponieważ liczy się w nim nie tylko poprawność gramatyczna, ale również logiczne związki istniejące w tekście i ograniczenia wynikające z rytmu.

3. REAKCJE MUZYCZNE

W tym ćwiczeniu muzyka jest wykorzystana jako środek stymulujący wyobraźnię i stanowi bodziec do prowadzenia dyskusji. Do ćwiczenia można wykorzystać muzykę klasyczną, instrumentalną lub filmową. Opiera się ona na stymulacji wyobraźni i stanowi doskonały bodziec dla swobodnej, naturalnej wypowiedzi w języku obcym. Podczas słuchania określonego fragmentu muzyki, uczniowie wyobrażają sobie w myślach sceny, którym towarzyszy ta muzyka. Po wysłuchaniu utworu, uczniowie opisują (w formie pisemnej lub ustnej) utworzone przez siebie sceny. Takie ćwiczenie pozwala na przećwiczenia wprowadzonego niedawno słownictwa i struktur gramatycznych.

4. MUZYKA W REKLAMACH

Celem tego ćwiczenia jest zabawa językiem reklam i pokazanie, jaką moc posiada muzyka w spotach reklamowych. W tym celu należy nagrać kilka fragmentów muzycznych – mogą to być początki lub zakończenia znanych piosenek albo fragmenty muzyki klasycznej.

Wyjaśniamy uczniom, że są teraz kierownikami działu reklamy i marketingu i mając nieograniczone środki finansowe muszą sprzedać kilkanaście produktów. Można najpierw zrobić z uczniami burzę mózgow i wybrać kilkanaście produktów do zareklamowania. Następnie należy zapisać nazwy tych produktów na tablicy i poprosić uczniów, aby dopasowali określony fragment muzyczny do jakiegoś artykułu.

Uczniowie porównują swoje wybory i wspólnie piszą krótką reklamę danego produktu. Czas trwania reklamy ma być nie dłuższy niż czas trwania fragmentu muzycznego. Na koniec odczytywane są wszystkie reklamy stworzone przez uczniów.

5. LISTA PRZEBOJÓW

Celem tego zadania jest ćwiczenie wyrażenia idiomatycznych występujących w tytułach piosenek. Do wykonania tego ćwiczenia potrzebna jest anglojęzyczna lista przebojów lub, dla mniej zaawansowanych uczniów, zestaw kilku lub kilkunastu tytułów piosenek. Na wstępie należy sprawdzić zrozumienie tytułów przez uczniów.

Następnie należy podzielić ich na grupy i wręczyć kartki z listą przebojów lub zestawem piosenek i poprosić ich o ułożenie opowiadania zawierającego możliwie dużo tytułów, jakie otrzymali. Opowiadania stworzone przez uczniów są następnie odczytywane.

6. MUZYKA FILMOWA

Celem tego ćwiczenia jest użycie w zdaniach *would/might* oraz rozwijanie skojarzeń wywołanych muzyką filmową.

Szukamy fragmentów muzyki stosunkowo mało znanej uczniom i mówimy im, że będzie to motyw muzyczny w nowym filmie fabularnym lub serialu telewizyjnym. Prosimy ich, aby odpowiedzieli na określone pytania i zapisali skojarzenia, które wywołuje określony typ muzyki. W tym celu wręczamy im przygotowane uprzednio zestawy pytań. Przykładowy zestaw:

1. Zapisz dwa lub trzy przymiotniki opisujące ten typ muzyki.
2. Czy ta muzyka będzie właściwsza dla filmu fabularnego czy serialu?
3. Jaki gatunek filmowy byłby najlepszy? (western, kryminał, romans, film akcji)
4. Gdzie rozgrywałaby się akcja tego filmu i w jakim kraju?
5. Kto byłby głównym bohaterem? (płeć, zawód, wygląd itp.)
6. Jaka byłaby fabuła?
7. Jak skończyłby się film?
8. Jaki byłby tytuł filmu?

Po wysłuchaniu taśmy z muzyką, uczniowie zapisują swoje odpowiedzi, a następnie porównują je w parach lub małych grupach. Uczniowie odczytują w końcu swoje skojarzenia i sugestie.

7. POMIESZANE PIOSENKI

Celem tego zadania jest ćwiczenie umiejętności słuchania ze zrozumieniem oraz umiejętności wykorzystywanie wskazówek tekstowych do porządkowania tekstu.

Znajdujemy piosenkę i nagranie na kasecie lub płycie dostosowaną językowo do poziomu danej grupy. Kopiujemy tekst w liczbie wystarczającej dla każdego ucznia lub pary a następnie tnjemy cały tekst na linijki i umieszczamy te pocięte skrawki w kopercie. Rozdajemy koperty uczniom i prosimy ich, aby spróbowali uporządkować treść piosenki zgodnie z własną logiką. Po uporządkowaniu, prosimy uczniów o porównanie swoich wersji.

Następnie odtwarzamy piosenkę fragmentami i sprawdzamy wspólnie poprawność wyboru uczniów i ewentualnie prosimy ich o zgadywanie, który wiersz będzie następnym w piosence.

W końcu uczniowie wysłuchują całej piosenki i wprowadzają ewentualne poprawki.

8. ZGADNIJ, JAKA TO PIOSENKA?

Celem tego ćwiczenia jest przede wszystkim zabawa i sprawdzenie znajomości utworów muzycznych.

Należy przygotować nagranie z kilkoma lub kilkunastoma piosenkami oraz listę tytułów piosenek (nieco więcej niż fragmentów muzycznych). W bardziej zaawansowanych klasach mogą być tylko fragmenty tytułów.

Wręczamy uczniom tytuły piosenek i prosimy ich o połączenie tytułu z usłyszaną melodią. Po wysłuchaniu wszystkich piosenek, prosimy uczniów o porównanie swoich wyborów. Ostatecznie jeden z uczniów zapisuje swoją listę na tablicy.

Referat opracowany na podstawie książki: *Music & Song*, Murphey T. (1993): Oxford University Press.

Autor: Piotr Skubiński